

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"א אלול תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות כא.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תכ"ג עד תחילת סימן תכ"ד.
מוסר: שמירת הלשון פרק י"ב 'וגדולה הזכות' עד פרק י"ב 'ודע אחי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

אסף 'שיימקס' ברחוב וניצל ממוות | התשובה של הרבי הפליאה אותי עוד יותר מה'מופת'
בעצמו | אבא בישר לנו: "הגיע הזמן לגלות את הסוד" | 1720

על דא ועל הא

**"בשעת ערב מאוחרת נפתחה הדלת, אבא
עמד בפתח. הוא היה נראה שבר כלי ממש,
עייף מאד, בגדיו רטובים מזיעה ונעליו מלאים
בעפר דרכים - אך פניו קרנו מאושר!"**

"הסוד של אבא" - מבוסס על סיפור אמיתי שנשמע מפי בעל המעשה

תחנות רבות, עד שהגיע לכביש האחורי של העיר לוד, שם היה יורד ומבוסס את דרכו בשבילי עפר, בגשם המרטיבו עד לשד עצמותיו, או בקיץ כשהחמה קופחת על ראשו, ובמשך שעה (!) הלך והלך, עד שהגיע עייף ומותש לשערי המפעל. במפעל עבד בעבודה פיזית ומתישה - עד שעת אחר הצהרים מאוחרת, ואז נאלץ ללכת ולבוסס בחולות שעה ארוכה, עד שהגיע לפאתי העיר לוד, והמתין לאוטובוס במשך זמן רב, ושב לביתנו בשעת ערב מאוחרת מאד.

אבא הגיע בשעה כה מאוחרת - שכולם כבר ישנו! במשך מספר שנים ראינו את אבא רק בשבתות ובחגים! אך בשבת לא ניתן היה להכיר באבא את היהודי עמל הכפיים - שאינו רואה מנוחה במהלך השבוע. אבא ז"ל היה מנהל ביד רמה את שולחן השבת, שר ואומר דברי תורה מתוקים מדבש, מספר סיפורים, ומתענג על לימוד בצוותא עם כל אחד מהילדים. מעולם לא שמענו את אבא מדבר בשבת בדברים שאינם מעניין קדושת השבת.

באחד מהימים שמענו מאמא ע"ה על עול הפרנסה של אבינו, והצטערנו לשמוע שהאדם היקר הזה, שבטריפולי היה סוחר מצליח - כאן נאלץ לבוסס דרכו שעות בחול, ולעבוד עבודה לא קלה כלל! לא פעם שאלנו את אבא בשבת, איך הוא מצליח

חמישים שנה חלפו מזמן שהוברחנו יחד עם כל משפחתי, מטריפולי בירת לוב - לטורקיה, ומשם לארץ ישראל. מהבריחה עצמה איני זוכר הרבה, רך בשנים הייתי, אך הבנתי שהיה זה מבצע נועז ומסוכן שבחסדי שמים הצליח על הצד הטוב ביותר.

אלא שהורי היקרים ז"ל נאלצו להותיר אחריהם את כל רכושם בלוב, ועלו לארץ הקודש ללא פרוטה אחת. עניים מרודים ממש! קיבלנו דירה קטנה במקום שנקרא 'רמת פנקס' (כיום שכונה באור יהודה). רהיטים לא היו לנו, מלבד כמה ארגזי תפוזים ששימשו ככיסאות וגם כארון אחסון... וזוג מיטות ברזל מחלידות. לא היה קל בכלל, אך היינו מאושרים: נמצאים אנו בארץ הקודש משאת נפשו של כל יהודי!

למחרת בואנו, הלך אבא ז"ל ללשכת משרד העבודה כדי להתעניין על עבודה כלשהי בה יוכל לפרנס את בני הבית הרעבים ללחם. אבא חזר כעבור מספר שעות, וסיפר באושר על עבודה שקיבל במפעל צבאי הנמצא בלוד.

המרחק מרמת פנקס ללוד אינו גדול במיוחד, אך אבא נאלץ לנסוע מדי יום, בשעה שאינה בוקר ואינה לילה, נסיעה ארוכה ומתישה באוטובוס ישן ומקרטע, במסלול מאסף שעבר על פני

יום שעתיים בחום ובקור? כעת הגיע העת לגלות את הסוד!"
עמדנו מביטים במתח רב באבא, והוא המשיך: "כל יום
בדרך לעבודה אני משנן עמודי גמרא בעל פה מסדר נזיקין, עד
שאני מגיע לשערי המפעל! האמינו לי שאני כלל לא מרגיש את
הדרך הקשה, במוחי חולפות להם הוויות אביי ורבא - והם אשר
מוליכות את רגלי! וכך גם בדרך חזור, מילותיה המתוקות של
הגמרא אשר רוחש פי, מגרשות ומשכיחות את העייפות, וכשאני
יורד מהאוטובוס בשעה מאוחרת בסמוך לבית, אני חש כביכול
התעוררתי מחלום מתוק!

"ילדים יקרים, בואו תחגגו איתי, היום זכיתי בחסד השם,
לסיים בעל פה את שלושת הבבות: בבא קמא, בבא מציעא, בבא
בתרא. מזל טוב! התכבדו מהמטעמים לכבודה של תורה!"
עוד שנים רבות המשיך אבא ז"ל לעבוד במפעל, ולהשתדל
לפרנס את המשפחה, ומפעם לפעם זכינו להישאר ערים בשעת
ליל מאוחרת ולחגוג עם אבא עוד סיום מסכת בעל פה!
אבא ז"ל הלך לבית עולמו בשיבה טובה, ואין זה פלא שזכה
לראות דורות ישרים של תלמידי חכמים, המצטיינים בחשקת
וידיעת התורה!

(גיליון 'בפיקודך דרשתי' שופטים תשע"ט)

להתמיד בעבודתו, חרף הקשיים, ובפרט כיצד הוא שורד את
ההליכה בחול הרטוב או הלוהט, שעתיים כל יום?
אך אבא חיך ואמר שיש לו סוד שעוזר לו להחזיק מעמד... אך
שבת היום לה' ולא כדאי לדבר מענייני עבודה...

היה זה ביום חם וקייצי במיוחד, אמא עמדה במטבחון הצר,
סחטה תפוזים, והכינה עוגת שוקולד יפה ומרשימה. עוגה היתה
דבר נדיר אצלנו גם בשבתות - מחמת העניות הגדולה, גם מיץ
תפוזים לא היה דבר ששותים בשגרה בכל יום. אמא הודיעה
שהיום יש הפתעה! ולכך הולכים לישון מאוחר...

בדריכות רבה המתנו להפתעה, עד שבשעת ערב מאוחרת
נפתחה הדלת - אבא עמד בפתח. מעולם לא ראינו את אבא
בשעה שחזר ממסעות עבודתו. הוא היה נראה כשבר כלי ממש,
עייף מאד, בגדיו רטובים מזיעה, ונעליו מלאים בעפר דרכים. אך
פניו קורנות מאושר!

אבא רחץ פניו וידיו, והתיישב בכבדות, ואמר כשקולו רועד
מהתרגשות: "ילדי היקרים, שאלתם אותי מה פשר הצלחתי
לשרוד בעבודה כה קשה ומתישה, ובפרט כיצד אפשר ללכת כל

הסיפור היומי

**הוא הרגיש שה'שיימעים' הצילו את חייו, וזה גרם
לו חשק להשיב להם טובה. הוא היה הראשון
שיסד איסוף גניזה מסודר, באמצעות חבית כחולה
גדולה שהעמיד בשטיבלאך ב'מאה שערים'...**

סיפורו של הנער היהודי שניצל מגורלם של אלפי 'נערי המולטוב' בקרב סטלינגרד

ונשלחים לחזית המלחמה, שבעצם הייתה בתוככי עיר מגוריהם.
בין הנערים שחיו בסטלינגרד היה גם נער יהודי 'פלוני' שאת
שמו איני יודע, אך שמעתי את הסיפור ממנו עצמו. גם הוא כמו
כולם היה מועמד טבעי לגיוס למשימה הצבאית האכזרית. אז
מדוע לא גייסו אותו בימי המלחמה הנוראה?

באותם ימים היה בעיר ביקוש גדול לנייר. פרצו ערלים ארורים
לבתי הכנסת, שדדו משם סטים מהודרים של ש"ס וילנא, שו"ע
דפוס ראם וכן הלאה, פירקו את הספרים וכך נותרו בידם ערימות
של נייר עטיפה משובח ויקר רח"ל. עם הנייר עטפו דגי 'הערינג',
סבון, ומה לא. לאחר השימוש השליכו את הניירות תחת כל אבן
וכל עץ רענן.

אחד היה הנער הנ"ל, שהסתובב במסירות לאסוף את הדפים
המחוללים. לא היה לו 'מנגנון', הוא פשוט התהלך עם שק ואסף
לתוכו מהרחובות והשווקים. הנה יבמות דף כ"ד מלוכלך בהערינג,
והנה אבן העזר סי' י"ז עם שיירי סבון... את הדפים היה גונז וכך
הציל במידת האפשר את קדושת הספרים המחוללים.

באחד מביקוריו של הרב אליעזר בונדהיים ראש 'גניזה כללית'
בבתי הרבנים שליט"א, שמע מאת הג"ר רבי דוד אברהמי שליט"א
מירושלים סיפור נורא. פנינו אל הגאון שליט"א על מנת לשמוע
את הסיפור בפרוטרוט, והוא אף הוסיף לו מסר מהדהד.
סטלינגרד, שנת תש"ג:

קרב סטלינגרד, בו נבלם הצבא הגרמני לפני העיר סטלינגרד,
נחשב לנקודת מפנה מרכזית במלחמת העולם השנייה, ולראשית
התפנית במלחמה לרעת הגרמנים ושותפיהם. הניצחון הרוסי
הושג תוך כדי הקרבת חיילים רבים, וביניהם "נערי המולטוב" -
הרוסים גייסו נערים בגילאי ארבע-עשרה חמש-עשרה שתפקידם
היה לקדם את פני הטנקים הגרמנים בבקבוקי תבערה. הנערים
האומללים נדרשו להסתער בזרזות לכיוון הטנקים, להשליך
בקבוק בתקווה שהוא יתנפץ בין הסדקים ויבעיר את הטנק.

החיילים הגרמנים ריססו את השטח במכונת ירייה וגבו
קורבנות רבים, יחד עם זאת סייעה מתקפת הנערים בבלימת
הטנקים הגרמנים. אלפי "נערי המולטוב" היו נחטפים מהרחובות

הצילו את חייו, וזה גרם לו חשק להשיב טובה ולהציל את חי השמות. הוא היה הראשון שיסד איסוף גניזה מסודר באמצעות חבית גדולה, שאגב גם היא נצבעה בכחול כמו בימינו, שהעמיד בשטיבלאך 'מאה שערים'. החבית הייתה ממוקמת בצמוד לבית הכנסת הגדול 'ישועות יעקב'.

סבורני שהמסר הברור שעל כולנו ללמוד מכאן זה, שאם אדם עושה מעשה טוב בתמימות הוא יצליח! לא רק שחייו של הנער ניצלו בזכות השמות, אלא שמגלגלין זכות על ידי זכאי, והוא זכה להיות הראשון שמיסד את נושא הגניזה בארץ ישראל!

(הרב רפאל ברלזון מוסף שבת קודש פרשת כי תצא תשע"ב)

מאחר שעסק בכך בקביעות, הבחינו בו הגויים והדביקו לו את הכינוי 'משוגענער', שכן איזה אדם נורמלי אוסף באובססיות אריות מטונפות? כאשר ביקשו לגייס אותו ל'צבא המולוטוב', התנערו ממנו מידית. הלוא הוא משוגענער!... וכך בזכות עיסוקו בהצלת השמות ניצלו חייו.

כאשר סיפר לי זאת ציין בפניי את העובדה שמטבעו לא היה נער חזק, גם לא זריז, ואין כל ספק שאם היה מגויס היה נהרג מידי הטנקים הגרמנים.

בדרך לא דרך הצליח הנער לעלות ארצה בימי מסך הברזל, וגם כאן בארץ המשיך לעסוק בגניזה. הוא הרגיש שהשמות

יהלומים מגדולי ישראל

**מאז הסיפור הסתובבתי כל הזמן עם קושיה -
איך הרבי פסק נגד דעת הרופאים?! בהזדמנות
הרהבתי עוז ושאלתי אותו על כך. התשובה שלו
הפליאה אותי עוד יותר מה'מופת' בעצמו...**

סיפור מאלף עם נקודה מעניינת למחשבה לגבי תפילות על הזולת בימי הרחמים והסליחות

בהזדמנות כאשר נכנסתי אל הקודש פנימה הרהבתי עוז ופרשתי בפניו את השאלה שמציקה לי מזמן, וזה מה שהשיב: "אינני מבין לגמרי מה שאלתך. הרי אם מבקשים מהקב"ה, אב הרחמים, בכוונה אמיתית ומלאה לחוס על נפש יהודי - מדוע שלא ישמע? הרי לא בקשתי אז כלל על עצמי, רק עבור נפש מישראל!"

למעשה:

תשובה פשטנית זו, סיים רבי יחיאל, הפליאה אותי יותר מכל המופתים. כי דבר שהיה מוחזק אצל כולם כ'מופת', נראה בעיניו כל כך מובן ופשוט, עד שאינו מבין איך יכול להיות שמבקשים עבור יהודי ולא ישמע לו הקב"ה (בטאון 'אוהב ישראל' תשרי תש"ס ע' י"ט, מובא ב'זכרונם לברכה').

נקודה למחשבה אודות תפילות על הזולת בימי הרחמים והסליחות...

(הרב ישראל למברגר מוסף שבת קודש שופטים תשע"ז)

מעשה:

במהלך ביקורו של הרה"ק רבי יצחק מאיר העשיל זצ"ל אבי שושלת קופיטשניץ בעיר בוטשאטש, נוכח הגרש"ז הורביץ זצ"ל, הרב מפאטיק, במופת גלוי שחולל הרבי. מרוב התפעלות פנה אל החסיד הישיש זצ"ל הגאון רבי יחיאל פפר זצ"ל, רב באזוריאן, שכבר היה אז זקן מופלג בן למעלה מתשעים שנה, וסיפר לו את אשר ראו עיניו.

ויען רבי יחיאל ויאמר: גם אני נוכחתי בסיפור כזה. כאשר ביקר הרבי בעיר טרונופול, מישוהו בא לשאול אותו בעניין ניתוח, שהרופאים ציוו שהדבר דחוף, והרבי הורה: "שלא ינתחו ולא יחתכו והקב"ה ישלח לך רפואה". ומדבריו לא נפלה מילה ארצה, והאיש נרפא ללא צורך בניתוח.

מאז הסיפור הסתובבתי כל הזמן עם קושיה, איך פסק הרבי מלכתחילה נגד דעת הרופאים? הלכה היא שסומכים על רופאים, ואפילו על רופא גוי, כגון בנוגע לאכילה ביום הכיפורים וכו', אז הכיצד פסק הרבי נגד הרופאים?

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"מה היתה דעתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על משגיח שעבד בישיבה שבה יש 'בחורים מקולקלים' כהגדרתו, וכיצד הגיב כששמע על יהודי שהגיע מארה"ב במיוחד כדי לשוחח עמו למשך דקות ספורות"

הרב משהון הרמן, עורך העלון הפופולארי 'לקראת שבת', בראיון עם סקירה תמציתית של חלק מהתכנים המופיעים בעלון השבוע

יעקב א. לוסטיגמן

יום ההילולא של מרנא החפץ חיים הקדוש, שיחול בכ"ד אלול, השבוע נביא את החצי הראשון של השיחה המרתקת והמעוררת, ובשבוע הבא נביא בעז"ה את חצייה השני. מדובר בשיחה מלאה וגדושה בסיפורי קודש ממרנא החפץ חיים, שאת חלקם שמע הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי ממורו ורבו הגאון רבי הלל זקס זצ"ל, שהיה נכדו, בן בתו של מרנא החפץ חיים זיע"א.

"עוד ב'לקראת שבת', מדוע עמד הגרא"א דסלר בתא הטלפון הציבורי ומירר בבכי, כיצד הגיב הגרב"צ אבא שאול שבא לאברך שבא לפניו ופירט בפניו באריכות רבה את מגרעותיה של נוות ביתו, הרה"ג ר' אשר קובלסקי מספר על ראש ישיבה, הרה"ג רבי סיני מושקוביץ שנפגש עם גביר אדיר אך החמיץ את ההזדמנות לגייס תרומה הגונה לישיבה שבראשותו, ומה הוא למד מהסיפור הזה לחודש 'אלול', על התגובה של הגר"ח שמואלביץ כשהגיע לפניו תלמיד כדי להתקבל לישיבה ובידיו מכתב המלצה מהגר"מ פיינשטיין, מדוע הפסיק רבינו שר התורה הגר"ח קנייבסקי לערוך 'תענית דיבור' בעשרת ימי תשובה.

"בין היתר נביא סיפור שיספר הגר"י זילברשטיין שהיה פעם עד לכך שהביאו תעודה בפני חמיו רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ובתוך רגע ידע הגרי"ש לומר כי המסמך מזויף, כיצד זיהה הגרי"ש את הזיוף, וכיצד הגיב הגר"ח קנייבסקי כשהגיע שמע המעשה לאוזניו".

כמדי שבוע אנחנו מביאים גם השבוע את הראיון השבועי עם עורך העלון הפופולארי 'לקראת שבת', הרב משה הרמן, שמביא לנו סקירה תמציתית של חלק מהתכנים המופיעים בעלון היוצא לאור השבוע.

הרב הרמן: "השבוע נצטט מזיכרונותיו של המשב"ק הרב יצחק לוינשטיין ז"ל, כפי שנכתבו בפנקסו מיד לאחר ששוחח עם מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל.

"בין היתר אנחנו מביאים את התייחסותו של הגראי"ל לעניין המחלוקת, מה היתה דעתו על משגיח שעבד בישיבה שבה יש 'בחורים מקולקלים' כהגדרתו, וכיצד הגיב כששמע על יהודי שהגיע מארה"ב במיוחד כדי לשוחח עמו למשך דקות ספורות.

"נביא ראיון מרגש שערך הרב טוביה פריינד עם הגה"צ רבי בנימין פינקל המספר אודות אביו הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד.

"נעסוק מעט בהלכות שנלמדו השבוע במסגרת 'הדף היומי בהלכה', בדיני ראש חודש, אמירת 'יעלה ויבוא' ועוד", אומר הרב הרמן.

"כמו כן נביא השבוע יריעה נרחבת עם הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי ששוחח עם צוות 'לקראת שבת' במיוחד לקראת

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

בדרכנו חזרה לביתו לא הצליח ר' ענזיל להתאפק. הוא פתח את הפתקה שקיבל מידיו של הרב מנאסויד, הציץ במה שנכתב בתוכה, ונותר על עמדו משתומם...

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי אברהם יהושע פריינד זצ"ל אב"ד נאסויד - י"א באלול תרצ"ג

שמעון טיקוצקי

ועל כן ראוי מאוד לטבול ביום כזה לפני קיום המצווה".
 אוזניו של הבלן כבר לא שמעו את הדברים הבאים. מוחו היה שקוע במילותיו הראשונות של הרב. "האם שמעתי נכון?" שאל הבלן בהתרגשות את הרב, "האם הזכרתם בדבריכם את שמו של רבה של נאסויד?"
 "אכן", השיב לו הרב, "את הדברים האלו שמעתי מהגאון מנאסויד".
 "אם כך", קרא הבלן בהתלהבות, "הריני חוזר בי ממה שאמרתי. מיד ארוץ ואחמם עבורכם את המקווה. אם הרב מנאסויד אמר כך, חובה לקיים את דבריו".
 כעת היה זה תורו של הרב להשתומם עמוקות. "מניין מכירים אתם את הרב מנאסויד? מה גרם לכם להתרגשות כה גדולה?" שאל הרב את ר' ענזיל.
 "אם הרב מבקש לשמוע, הבה ואספר לכם את הסיפור שאירע לי לפני שנים רבות במלואו", השיב ר' ענזיל, תלה את עינו בנקודה רחוקה כמי שחוזר שנים רבות לאחור והחל לספר את סיפורו.
 יהודי שחוח גב צעד בשביל המתפתל בואכה ריסקווא, פניו היו שזופות, רגליו בצקו מרוב נדודים, אך לבו היה מלא סיפוק ושמחה. ברוך ה', זמזם לעצמו שוב ושוב בניגון עליז, השנה יהיו לילדים נעליים לחג הפסח. לא עוד בלואי סחבות וסמרטוטים, נעליים חדשות של ממש.
 האיש היה כמובן ר' ענזיל מידוענו, מספר המעשה. החורף של אותה שנה לא היטיב עם ר' ענזיל, הוא איבד את כל כספו והפך לעני ואביון. את ימות החורף עוד הצליח להעביר איכשהו מנדבת לבם של יהודים רחמנים שתמכו בו, משקרבו ימי האביב וחג הפסח נראה באופק, החליט ר' ענזיל בלב כבד לצאת ולפשוט יד בעיירות הסמוכות, אחרת יאלצו חמשת בניו ובנותיו לקבל את חג החירות ברגליים יחפות, פשוטו כמשמעו.
 אחרי כמה שבועות של נדודים היה בכיסו סכום כסף מספיק לרכישת הנעליים. הוא שב לעיירתו שמח וטוב לב, נטל את בני משפחתו אל הסנדלר המקומי, זה לקח את מידות כפות רגליהם המדויקות כשהוא מבטיח לייצר להם נעליים חזקות במיוחד, כאלו שיחזיקו מעמד לכמה שנים.
 הנעליים החדשות הוטמנו בגומחה חבויה בבית, שם יישמרו עד חג הפסח המתקרב.

היה זה ערב חורפי גשום וסגרירי. גשם כבד שטף את בתי העיירה הקטנה ריסקווא שבהונגריה. אדם אחד צעד ברחוב השומם, עטוף במעיל פרווה ולבוש מגפיים גבוהות, פניו מועדות היו לכיוון ביתו של רב העיר הגאון הנודע רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל. הוא הקיש קלות על הדלת. כעבור דקה היא נפתחה.
 "ר' ענזיל", קרא הרב בלבביות, "בא היכנס פנימה". ר' ענזיל היה הבלן דמתא, הממונה על המקווה בעיירה ריסקווא. "רבנו", פתח ר' ענזיל בפנים שמחות, "מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן בשעה טובה".
 נהרה השתפכה על פניו של הרב. "מזל טוב, מזל טוב, תזכו לרוות ממנו הרבה נחת", איחל הרב מעומק לב. "רבני", הוסיף ר' ענזיל, "ברצוני לכבד אתכם לשמש כסנדק בביתו של בנו הנולד". הרב נעתר מיד לבקשתו והבלן יצא שמח וטוב לב.
 בשמונת הימים הבאים הוסיף הגשם לרדת כמעט ללא הפוגה. בוקר יום הברית הגיע, לאחר תפילת שחרית פנה הרב אל אבי הבן ר' ענזיל הבלן, ולחש באוזנו קצרות: "ר' ענזיל, רצוני לטבול במקווה לפני הברית בטרם אתכבד בסנדקאות". ר' ענזיל השפיל את עינו ולא אמר דבר. זו לא הייתה בקשה של מה בכך. גם הרב עצמו ידע זאת. מימיו של המקווה בריסקווא נבעו ממעיין מים טבעי שזרם בעיירה, חימום המים היה אחד מתפקידיו המפרכים ביותר של הבלן. היה עליו להבעיר גזעי עצים לא מעטים כדי להעביר ולו במעט את צינת המים. גם בימות הקיץ החמים לא הייתה זו מלאכה פשוטה, על אחת כמה וכמה בימות החורף, כשהמעייין עצמו התכסה בשכבת קרח עבה, או אז הייתה העבודה קשה שבעתיים.
 במקרה הנוכחי הייתה העבודה כפולה ומכופלת. הגשמים הרבים שירדו בימים האחרונים הרטיבו כהוגן את גזעי העצים המשמשים לחימום מי המקווה. כמעט בלתי אפשרי היה להבעיר אותם במצב כזה. "יסלח לי כבוד הרב", גמגם הבלן, "מדובר בבקשה שכמעט לא ניתן לעמוד בה. ללכת לחמם עכשיו את המקווה זו עבודה מפרכת".
 "חבל, חבל מאד", מלמל רבה של ריסקווא בהשלמה. "טבילתו של הסנדק לפני הברית חשובה מאוד. הרב מנאסויד, הצדיק רבי אברהם יהושע פריינד היה אומר, כי היום בו משמש אדם כסנדק הריהו כיום טוב עבורו כפי שמבואר בשולחן ערוך סימן תקנ"ט,

מיטה נוחה. "לכו לישון", הורה לו הרב והצביע על המיטה, "מחר בבוקר אכתוב עבורך המלצה שתסייע לך לאסוף מעות".

השכם בבוקר קם ר' ענזיל משנתו, עוד לפני שיצא מהבית לבית הכנסת הושיט לו מארחו רב העיירה מכתב המלצה כתוב וחתום בכתב ידו בתוספת סכום נכבד. מתפללי בית הכנסת שראו בידו את ההמלצה בכתב ידו של רבם הנערץ, מיהרו והושיטו לו סכומי כסף גדולים. בתוך שעה לא ארוכה היה בכיסו כל הסכום הדרוש לקניית חמש זוגות נעליים חדשות לבני משפחתו.

שמחתו של ר' ענזיל הייתה גדולה. בחלומותיו הטובים ביותר לא תיאר לעצמו שכבר ביום הראשון יעלה בידו לקבץ את כל הסכום. אך שמחתו לא הייתה מושלמת, חשש עמוק העיב על הצלחתו הגדולה.

הוא חזר לביתו של הרב מנאסויד, הודה לו מקרב לבו על ההמלצה שנתן לו, אחר שטח בפניו את הדאגה המקננת בלבו: "כבוד הרב, ברוך ה' יש לי את הכסף לרכוש נעליים חדשות, אך הבעיה טרם נפתרה לגמרי. העכברים והחולדות הרי משוטטים עדיין בביתי ללא כל מפריע, אם כן מה הועילו חכמים בתקנתם, כלום ייתכן שכל עמלי שוב יהיה לשווא?"

הרב לא השיב לו על דבריו, ניגש אל ארון הספרים, שלף מתוכו ספרים רבים בזה אחר זה והניחם על שולחנו. דקות ארוכות התעמק הרב בערמת הספרים שלפניו, דפדף ביניהם אנה ואנה כשעל פניו ארשת של כובד ראש וריכוז רב. לבסוף נטל משולחנו פיסת נייר קטנה, טבל את קולמוסו בדיו ורשם עליה כמה מילים ספורות, אחר קיפל את הפתקה והושיט אותה לידי ר' ענזיל. "קח את הפתקה הזו", אמר הרב לר' ענזיל, "תחוב אותה בתוככי המחילה דרכה חודרים העכברים לביתך, וה' יעזור".

ר' ענזיל הודה לרב ויצא בחזרה הביתה. בדרכו חזרה לא יכול היה להתאפק, פתח את הפתקה, הביט במה שנכתב בתוכה והשתומם. בפתקה הופיע שמו של הרב מנאסויד - אברהם יהושע בן חנה מלכה.

מיד בבואו לביתו עשה כהוראתו של הרב מנאסויד, הניח את הפתקה המקופלת בפתח מאורת העכברים, וזו פעלה מיד את פעולתה הסגולית. מאותו יום והלאה לא נראו יותר עכברים בביתו של ר' ענזיל.

"נו", סיים ר' ענזיל את סיפורו המופלא באוזני רבה של ריסקווא, "כעת מבינים אתם מדוע כה התרגשתי לשמוע את שמו של הרב מנאסויד יוצא מפיכם. אם הרב מנאסויד הורה כך, מוכן אני לעשות ככל אשר יושת עליי", הפטיר ר' ענזיל ורץ בשמחה לחמם את מי המקווה עבור טבילתו של הסנדק.

מקור: 'הדרת קודש' לרבי אפרים פרידמן סאטמאר, תש"ב.

(המבשר תורני כי תצא תשע"ד)

חלפו כמה ימים. בוקר אחד בשעה מוקדמת, עוד בטרם הקיצו בני הבית מיצועם הדל, החרידה את הבית זעקה מרה. אחת מבנות הבית הצעירות בקשה לשזוף את עיניה לרגע בנעליה החדשות, וזו הזעיקה בקולה את כל בני הבית. ר' ענזיל זינק ממיטתו, נטל את ידיו ומיהר אל המקום, הביט לרגע וכמעט שהתמוטט וקרס ארצה.

עיגולים שחורים חגו סביב עיניו. רצועות לעוסות של עור שחור ומבריק, שאריות סוליות ועקבים, נחו בעליבותן על הרצפה. זה כל מה שנותר מחמשת זוגות הנעליים היקרות. שבועות ארוכים של נדודים וחיזור על הפתחים הלכו לטמיון בין ליל.

זעקות שבר נשמעו מכל עבר. לאיש מבני הבית לא היה ספק מי עולל זאת. ביתו של ר' ענזיל האביון משופע היה בעכברים וחולדות למכביר. ברור היה שידם, או ליתר דיוק שיניהם החדות, היו במעל.

פניהם הנפולות של בני הבית לא הותירו לאבי המשפחה ר' ענזיל ברירות רבות. עוד באותו יום צרר מחדש את צקלוננו הדל והעמיס אותו על שכמו. לקראת ערב יצא שוב לדרך הארוכה. כיסיו היו ריקים ומרוקנים, הוא עשה את הדרך רגלית, טיפס בהרים וירד בגאיות. בסביבות השעה 2:00 בלילה הגיע לעיירה קטנה ושמה נאסויד.

העיירה כולה עטופה הייתה בשמיכה לילית שחורה. לא היו בה עדיין פנסי רחוב חשמליים. בתי העיירה אף הם היו חשוכים, רק מאחד הבתים הסתנן אור קלוש, אור של נר בוער. היה זה ביתו של רב העיר רבי אברהם יהושע פריינד, ששכן על גבעה קטנה שהשקיפה על כל בתי העיר.

ר' ענזיל צעד בעקבות האור עד שמצא את עצמו עומד ליד חלון הבית.

מסיבה כמוסה עמו, מקפיד היה רבי אברהם יהושע רבה של נאסויד שלא יתלו וילונות על חלונות ביתו, הודות לכך יכול היה ר' ענזיל להביט בקלות לתוך סלון הבית. המחזה שנגלה לעיניו ריתק אותו. יהודי בעל צורה ישב שקוע בלימודו, ספרים רבים וגדולים פתוחים לפניו, אור נרות צהבהב מאיר את חדרו.

הוא ניסה להסיט את תשומת לבו של בעל הבית, אך ללא הצלחה. בינתיים הקור בחוץ הלך והתגבר. ניסה ר' ענזיל להקיש בדלת, אך איש לא ענה לו. בלית ברירה לחץ בעצמו על הידית, זו להפתעתו נענתה ונפתחה בקלות.

לו היה ר' ענזיל מתושבי המקום, כי אז לא הייתה בלבו כל תמיהה על כך, יען כי הדלת בביתו של רב העיירה לא הייתה נעולה לעולם על מפתח. כך נהג תמיד רבה של נאסויד.

רק כשנכנס אל החדר פנימה הרגיש בו הרב. "שלום עליכם", קידם הרב את ר' ענזיל בחמימות, "מה מביא אתכם הנה?" הרב האזין לסיפורו, בעודו שופת לו משקה חם ומציע עבורו

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מדוע יש בראש חודש ארבע 'עליות' בקריאת התורה?

את פרשת מוסף ראש חודש. ויש אומרים שהלוי קורא את חמשת הפסוקים שנותרו בפרשת התמיד לאחר קריאת הכהן, וישראל חוזר וקורא את שלושת הפסוקים האחרונים של פרשת התמיד, ואת פרשת מוסף שבת. והשולחן ערוך וכמה מגדולי האחרונים, ובכללם המשנה ברורה והחזון איש, פסקו כדעה ראשונה; וכן מנהג רוב ישראל. והגר"א פסק כדעה השנייה, וכן מנהג חלק מבני אשכנז בארץ ישראל.

[שו"ע תכג, ב, משנ"ב ב-ג, וביה"ל ד"ה ולוי; ביאורים ומוספים דרשו, 4-5]

בקריאת התורה של ראש חודש, יש ארבע 'עליות'. ואין לפחות ממספר זה, כדי שלא להשוות את ראש חודש לימות החול, ואין להוסיף על מספר זה, כדי שלא להשוות את ראש חודש ליום טוב, בו יש חמש עליות, וקדושתו גדולה משל ראש חודש.

וסדר הקריאה הוא כך: הכהן קורא את שלושת הפסוקים הראשונים של פרשת התמיד, והלוי קורא את הפסוק השלישי שקרא הכהן, וממשיך וקורא שני פסוקים נוספים. וישראל קורא את שלושת הפסוקים האחרונים שנותרו בפרשת התמיד (המונה שמונה פסוקים), וכן את פרשת מוסף של שבת. והרביעי קורא

מדוע אומרים בראש חודש את מזמור 'ברכי נפשי'?

של קדושת מוסף של שבת (לפי מנהגם): "כתר יתנו ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה..." ו"להמשיך בקדושה של חול. ומנהג רבים מבני אשכנז לומר קדושה של חול.

ג. מנהג רוב ישראל לומר (לפני תפילת מוסף או לאחריה) מזמור 'ברכי נפשי', משום שזכור בו ענין ראש חודש - 'עֲשֵׂה יְרֵחַ לְמוֹעֲדִים'; ויש מקומות שאין נוהגים לאומרו. ונחלקו הפוסקים אם לומר גם 'שיר של יום' של אותו יום, או שמזמור זה בא במקומו.

[שו"ע תכג, ג, משנ"ב ו, ז, רט, ושעה"צ ב; ביאורים ומוספים דרשו, 8, 9 ו-12]

מנהגי התפילה בראש חודש: א. בסוף הברכה האמצעית של מוסף, יש בקשה עם שנים עשר פרטים: "וחדש עלינו... לטובה ולברכה, לששון ולשמחה... למחילת חטא ולסליחת עוון". ויש מנהג קדמון להוסיף: "ולכפרת פשע"; אך מנהג רוב ישראל להוסיף פרט זה רק בשנה מעוברת, משום ששנים עשר פרטי הבקשה הם כנגד שנים עשר חודשי השנה, ומוסיפים עוד אחד כנגד חודש העיבור; ויש שנהגו להוסיפו רק עד לאחר חודש אדר. ב. מנהג רוב ישראל לפתוח את הקדושה של מוסף בפתחה

מי ששכח לחלוץ את התפילין בראש חודש לפני תפילת הלחש של מוסף - האם צריך לחלוץ לפני חזרת הש"ץ?

(ראה לעיל) לומר במוסף קדושת 'כתר', ולא ראוי שהאדם יאמר להש"ת "כתר יתנו לך" כשהוא עצמו מעוטר בכתר של תפילין. ולפי זה, אם שכח לחלוץ את התפילין לפני תפילת הלחש, יחלצן לפני חזרת הש"ץ, כדי שלא יאמר את הקדושה עם התפילין. ואף מי שמעוטר בתפילין ושומע קדושת כתר ממנין אחר - יש אומרים שצריך לחלוץ את התפילין (או יזיזן ממקומו) בטרם יאמר "כתר יתנו לך"; ויש אומרים שבאופן זה אינו צריך לחלוץ.

[שו"ע תכג, ד, ומשנ"ב י; ביאורים ומוספים דרשו, 13-14]

מנהג ישראל מקדמת דנא לחלוץ את התפילין בראש חודש לפני תפילת מוסף. וטעם הדבר - שכשם שאין מניחים תפילין בשבת וביום טוב, משום שהתפילין נקראות 'אות', ובשבת וביום טוב אין צורך באות נוספת, כי הימים עצמם נקראים אות; כך יש לנהוג גם בראש חודש בשעת תפילת מוסף, שמזכירים בו את מוספי היום, כיון שזכירה זו היא גם כן כעין אות. ועם זאת, אם שכח לחלוץ את התפילין לפני מוסף, לא יחלצן באמצע תפילת הלחש, כיון שאין איסור בדבר. ויש אומרים שמנהג חליצת התפילין נוסד על פי המנהג

* אסור להפסיק בדיבור באמצע 'הלל', כי אם לצורך עניית 'אמן', 'אמן יהא שמיה רבה', 'ברכו' ו'קדושה'. וכן אם קראוהו לעלות לתורה - יעלה ויברך.
* מי שדילג פסוק בהלל - בימים שבהם קוראים הלל שלם, יחזור ויקרא את ההלל בברכה. ובימים שבהם מדלגים בהלל, יחזור ויקרא ללא ברכה.
* לכתחילה יש לקרוא את ההלל בעמידה. והעומד ונשען על דבר מה במידה כזו שאם ינטל המִשְׁעָן יפול - יש אומרים שאינו נחשב כעומד, ויתכן שיש להחמיר בדבר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע תיקנו חכמים שגוי הדר בחצר יאסור את הטלטול מהבתים לחצר?

וטעם התקנה - כדי שיתרחקו ישראל מלדור בשכנותם של גויים, ולא ילמדו ממעשיהם. והסיבה שלא תיקנו כן בחצר שדר בה יהודי אחד, היא - שמקרה כזה אינו שכית, כיון שיהודי חושש לדור לבדו עם הגוי. והוא הדין במקרה ששני יהודים דרים יחד בדירה אחת - שלא תיקנו שהעירוב לא יחול, כיון שמקרה כזה גם הוא אינו שכית. ויש מהפוסקים שהקלו בדין זה בזמננו, כיון שבלאו הכי אנו שרויים בין הגויים ומעורבים בהם, אך רבים כתבו שאין להקל בכך.
[שו"ע שפב, א, משנ"ב א-ד, וביה"ל ד"ה אז; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 4 ו7]

חצר שדר בה יהודי אחד, ודר בה גם גוי אחד, או יותר - אין היהודי זקוק ל'עירוב חצרות', כיון שדירתו של גוי אינה נחשבת לדירה, והיא כחלק מהחצר; וממילא מותר לטלטל הן מבית היהודי והן מבית הגוי אל החצר, ולהיפך. אולם, אם דרים בחצר שני יהודים או יותר, בבתים נפרדים, או בדירות נפרדות בבית אחד - אשר דינם הוא שצריכים לערב 'עירוב חצרות' זה עם זה כדי להתיר את הטלטול מבתיהם לחצר, ומבית לבית - ודר בה גם גוי, תיקנו חכמינו ז"ל שהעירוב אינו חל.

הלוח היומי

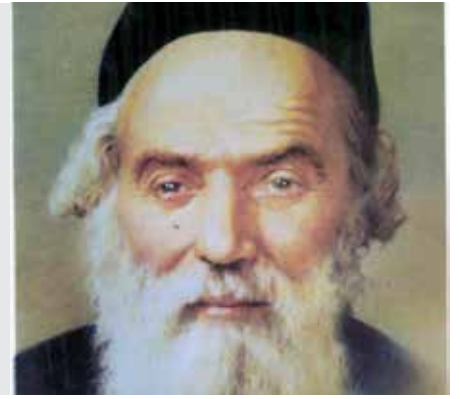
י"א באלול | רבי שלום יוסף ב"ר ישראל (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, מסדיגורא, בעל רשפי קודש

יארצייט:

תרי"א: רבי שלום יוסף ב"ר ישראל (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, מסדיגורא, בעל רשפי קודש.
תרמ"ג: רבי אברהם יעקב ב"ר ישראל (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, האדמו"ר הזקן מסדיגורא, בעל אמת ליעקב.
תרמ"ט: רבי יעקב יהודה לייב ב"ר אברהם לוי זצ"ל, ראב"ד ירושלים.
תר"נ: רבי משה זאב קיטאי זצ"ל, אב"ד פיאטרה ניאמץ-רומניה.
תרנ"א: רבי זאב וולף ב"ר אברהם לנדא זצ"ל, מסטריקוב, בעל זר זהב-כתר תורה.
תרצ"ב: רבי אברהם יהושע ב"ר משה אריה פריינד זצ"ל, אב"ד נאסויד-הונגריה.

מדוע רכילות על תלמיד חכם חמורה יותר מרכילות על עם הארץ?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

הרבה יותר מאשר אם היה זה עם הארץ, כי ככל שהמגנה חשוב יותר, העלבון גדול יותר. ועל אחת כמה וכמה אם מספר זאת על רב העיר, בוודאי רגיל לבוא על ידי זה קלקולים גדולים עד מאוד, וכמה פעמים יורד עמו לחייו ממש על ידי זה.

בביאורים ומוספים מציינים כי גדר תלמיד חכם לענין זה, כתב החפץ חיים לעיל (לשון הרע כלל ח ס"ד) שכל תלמיד חכם הוא לפי הדור, ואפילו בזמננו, אם רק ראוי להורות ויגע בתורה נקרא תלמיד חכם, והמבזה אותו אפילו בדברים בעלמא, ואפילו שלא בפניו, עוון פלילי הוא וחייב נידוי על זה. והוסיף הגר"ח קניבסקי (בקש שלום משפטי הלשון עמוד לב שאלה יא), שכיון שהוא משום בזיון, כל שמוחזק לתלמיד חכם הרי יש בזה משום בזיון.

בסעיף ב' מכלל ז' בהלכות רכילות, כותב ה'חפץ חיים' כי רכילות על תלמיד חכם חמורה יותר מרכילות על עם הארץ, מפני שלוש סיבות:

א. רכילות שמעורב בה שקר עונשה חמור יותר מרכילות של אמת. ואם בכל רכילות מעורב בדרך כלל שקר, אזי בתלמיד חכם היא הרבה יותר שקר, כי תלמיד חכם מסתמא אינו מגנה ואינו עושה רעה לאדם בחינם, ויש לנו לתלות שכדין עשה מה שעשה. ב. הרי צוותה לנו התורה להתדבק בתלמידי חכמים בכל מיני אופנים ולנהוג בהם כבוד הרבה, ועל אחת כמה וכמה שלא לעורר מדנים עליו, שדבר זה גורם את ההיפך מכל הנ"ל. ג. אדם ששומע מחברו שתלמיד חכם גינה אותו, מתעורר לשנאה כלפיו

פעם הגאון רבי זאב צ'צ'יק הוזמן לביקורת בבית החולים לאחר שעבר התקף לב, והרופא נתן לו הוראות ארוכות ומסובכות לאופן התנהגותו (במינון התרופות, תרגול גופני וכו'). כאשר רבנו יצא הוא הכה באצבע צרידה ואמר: "הרי היה אפשר להתפלל יותר טוב בראש השנה ולחסוך את כל הסיפור הזה".

(תורת זאב - פנינים עמ' כא)

נשתדל להשקיע ולנצל ימים אלו לתפילה בכוונה הראויה ולבקש על שנה טובה והתעלות בעבודת ה'.